

PAVOL JANÍK (ANKETA DAV DVA)

Čo robiť? Robiť.

Ľavicový intelektuál Juraj Janošovský ma požiadal o krátky príspevok do ankety DAV DVA na tému: Čo robiť? Teda čo má robiť ľavica v podmienkach reštaurácie kapitalizmu. Sám svojím osobným príkladom poskytuje zdanlivo jednouchú odpoveď: ROBIŤ. Na internete sa o tom možno presvedčiť v niekoľkých rovinách – politickej, podnikateľskej a publikačnej. Podľa Wikipédie bol predsedom Zväzu komunistov Slovenska. V obchodnom registri je evidovaný ako podnikateľ. Zainteresovaní vedia, že je kľúčovou postavou obnoveného edičného projektu DAV DVA, ktorý nadväzuje na historický DAV (názov pozostáva z iniciál krstných mien – Daniel Okáli, Andrej Sirácky, Vladimír Clementis). V slovenskom ľavicovom časopise, ktorý vychádzal v rokoch 1924 – 1937, okrem uvedených osobností publikovali Gustáv Husák, Peter Jilemnický, Alexander Matuška, Ladislav Novomeský, Ján Poničan, Eduard Urx a ďalší, ale aj českí autori Július Fučík, Marie Majerová, Zdeněk Nejedlý, Ivan Olbracht či ruský spisovateľ Ilia Erenburg.

Dlhší úvod k mojej stručnej odpovedi nepokladám za samoučelný, pretože potvrdzuje, čo všetko treba robiť v aktuálnej etape historického vývoja. Mimochodom – spomínaný Zväz komunistov Slovenska sa zjednotil s Komunistickou stranou Slovenska – 91, čím sa obnovil známy názov Komunistická strana Slovenska aj s renomovanou skratkou KSS. Pod vedením predsedu Jozefa Ševca bola KSS zastúpená v Národnej rade Slovenskej republiky v rokoch 2002 – 2006. Je otázne, či rezignovanie vedenia strany po volebnom neúspechu v roku 2006 bolo nevyhnutné a najmä produktívne. O strane s novým vedením verejnosť prakticky nič nevie ani nič nepočuje. Toľko na margo úlohy osobností v dejinách, ako aj na tému, čo robí a či vôbec niečo robí súčasné vedenie KSS.

Keď zaznie názov DAV, určite nemožno obísť skutočnosť, že davisti prešli peklom politického zatracovania a sadistického mučenia v 50. rokoch 20. storočia na základe skazonosnej kampane, ktorú rozpútal Juraj Špitzer brožúrou *Proti buržoáznemu nacionalizmu a kozmopolitizmu – za vyššiu*

ideovosť slovenskej literatúry (1951). História by nebola úplná, keby sa zamlčovalo aj to, že práve Juraj Špitzer na mimoriadnom zjazde slovenských spisovateľov 7. decembra 1989 ako prednostný rečník Verejnosti proti násiliu (VPN) žiadal odstúpenie Dr. Gustáva Husáka z postu prezidenta Československej socialistickej republiky.

Treba konštatovať, že je tiež dosť problematické povedať, čo vlastne robilo najvyššie vedenie KSČ v roku 1989, keď už politické transformácie v Sovietskom zväze a ostatných socialistických krajinách boli v plnom prúde. Vedúci oddelenia ÚV KSČ Rudolf Hegenbart vo februári 1989 predložil generálnemu tajomníkovi ÚV KSČ Milošovi Jakešovi memorandum, na ktorom sa podieľali aj ďalšie osobnosti – napríklad 1. námestník federálneho ministra vnútra Alojz Lorenc a generálny prokurátor ČSSR Ján Pješčak. Ani tento dokument však nepodnietil Jakeša k adekvátnemu spoločenskému postupu, ktorý by odzrkadľoval objektívnu vnútropolitickú i medzinárodnú situáciu.

Keďže prevratné zmeny koncom roka 1989 boli odštartované myšlienkou návratu ku koncepcii socializmu s ľudskou tvárou z roku 1968, treba sa trochu obzrieť do minulosti.

Dlhoročným prvým tajomníkom ÚV KSČ a prezidentom ČSSR bol Antonín Novotný, ktorý sa podieľal na nezákonnostiach v 50. rokoch a veľmi ostro vystupoval proti slovenskej reprezentácii. Na zasadnutí Ústredného výboru Komunistickej strany Československa 19. – 21. 12. 1967 v búrlivej diskusii niekoľkí rečníci, medzi nimi aj Vasil Biľak, vyzvali Antonína Novotného, aby odstúpil, a on tomu napokon vyhovel. Zasadnutie sa odročilo vzhľadom na vianočné sviatky na začiatok nového roka, keď sa 5. 1. 1968 Alexander Dubček stal prvým tajomníkom ÚV KSČ. Neskôr sa 30. 3. 1968 stal prezidentom ČSSR armádny generál Ludvík Svoboda. V apríli 1968 sa bývalý organizátor Slovenského národného povstania, predseda Zboru povereníkov Slovenskej národnej rady (teda vlastne predseda slovenskej vlády), následne politický väzeň obvinený z buržoázneho nacionalizmu Gustáv Husák stal podpredsedom vlády ČSSR.

Na porade vedúcich tajomníkov krajských a okresných výborov KSČ 12. – 13. mája 1968 Alexander Dubček predniesol referát, v ktorom nastolil potrebu vedenia otvoreného dialógu so všetkými spoločenskými vrstvami a dôsledného uskutočňovania socialistickej demokracie, ktorá by však nemala umožniť antikomunistické prejavy. Napriek tomu 20. – 21. 8. 1968 vojská väčšiny členských štátov Varšavskej zmluvy (konkrétne Bulharska, Maďarska, Nemeckej

demokratickej republiky, Poľska a Sovietskeho zväzu, teda bez Rumunska) vstúpili na územie ČSSR. Tento krok určite vyhovoval Západu, pre ktorý bola predstava populárneho socializmu úplne neprijateľná.

Moskva neskôr ospravedlňovala svoje konanie v roku 1968 tzv. pozvaním, o ktorom som už dávnejšie písal ako o liste bez dátumu. Obskúrny ruský prezident Boris Jeľcin poskytol jeho kópiu kontroverznému československému prezidentovi Václavovi Havlovi. V publikovanej podobe mal všetky znaky dodatočne vyfabrikovaného falzifikátu s priehľadne dokonalou ruštinou a podpismi čudne umiestnenými pod sebou na ľavej strane. A čím raz bude Moskva ospravedlňovať svoje rozhodnutia v roku 1989, keď zlikvidovala socializmus v celej Európe?

Takže čo robiť v roku 2019? Naďalej robiť. Túžba po sociálnej spravodlivosti sprevádza ľudstvo od nepamäti a demokratický socializmus je optimálny variant budúceho vývoja. Kapitalizmus nesporne nie je poslednou ekonomicko-politickou formáciou a Fukuyamov koniec dejín je už dávno prekonaný spoločenskou praxou.

http://pavoljanik.sk/periodika_2.html